

Hva kan bedre kunstnernes velferd

Både i Soria Moria II og i Kulturløftet II pkt 14, slås det fast at:

”Vi vil bedre kunstnernes levekår, med hovedvekt på inntektsvilkår og velferdsordninger.”

Telemarksforskning fant i sin studie fra 2008 at færre enn 6 % av de kunstnerne som ikke er fast ansatt har tegnet pensjonsforsikring. Det er heller ikke mer enn 7 % av kunstnerne som har tegnet forsikring for tilleggssykepenger.

Kunstnernettverket vil særlig peke på følgende problemer med tilhørende tiltak som kan bedre kunstnernes velferdsordninger:

TRYGDEYTELSER

Folketrygdloven § 8-42

Til et medlem som på sykmeldingstidspunktet har inntekt både som selvstendig næringsdrivende og som frilanser, ytes det sykepenger etter bestemmelsene for selvstendig næringsdrivende.

Veldig mange kunstnere har kombinerte inntekter. Noen har nesten hele sin inntekt som frilanser (ikke ansatt lønns-mottaker), men mister retten til 100 prosent sykepengedekning fordi vedkommende har en liten næringsinntekt i tillegg.

Løsning: Endre folketrygdloven § 8-42.

Folketrygdloven §§ 8-2 og 8-18

For å få rett til sykepenger må medlemmet ha vært i arbeid i minst fire uker umiddelbart før han eller hun ble arbeidsufør (opptjeningstid). Fravær i et arbeidsforhold uten gyldig grunn regnes ikke med i opptjeningstiden.

Mange kunstnere har bare kortvarige ansettelse. Folketrygdlovens krav om 4 ukers opptjeningstid fører til at disse ikke opparbeider lovfestet rett til sykepenger.

Løsning: Endre folketrygdloven §§ 8-2 og 8-18 slik at retten til sykepenger og sykepengerefusjon oppstår fra tiltredelse i slike arbeidsforhold.

Folketrygdloven § 8-34

Til en selvstendig næringsdrivende ytes det sykepenger med 65 prosent av sykepengegrunnlaget, se §§ 8-10 og 8-35.

Det ytes ikke sykepenger for de første 16 kalenderdagene regnet fra og med den dag arbeidsuførheten oppstod (ventetid). Ved ny arbeidsuførhet innen 16 kalenderdager etter at trygden har ytt sykepenger, regnes det ikke ny ventetid.

Mange kunstnere er helt eller delvis selvstendig næringsdrivende og har ikke rett til sykepenger de første 16 dagene av en sykmeldingsperiode, og får deretter ikke mer enn 65 prosent av sykepengegrunnlaget. Frivillig tilleggssykeforsikring er oftest for dyr for denne gruppen.

Løsning: Endre folketrygdloven § 8-34 slik at selvstendig næringsdrivende kunstnere får rett til 100 prosent sykepengedekning fra første sykedag.

Folketrygdloven kap. 4 - Dagpenger

Mange kunstnere er helt eller delvis selvstendig næringsdrivende og har ikke på grunnlag av næringsinntekten rett til dagpenger under arbeidsløshet. For mange kunstnere er også reglene for fastsetting av normal arbeidstid og fastsetting av arbeidet tid under delvis arbeidsløshet et problem.

Løsning: Endre vilkårene i folketrygdloven kap. 4 med tilhørende forskrifter slik at kunstnere i langt større grad enn i dag får rett til dagpenger i arbeids- eller oppdragsløse perioder.

PENSJON

Et svært viktig punkt er spørsmålet om pensjon. Mange kunstnere har lave pensjonsgivende inntekter i hele eller deler av det yrkesaktive livet. Stipender og andre midlertidige støtteordninger som avhjelper økonomien er ikke pensjonsgivende. Da blir alderspensjonen fra folketrygden lav. Inntektene er heller ikke tilstrekkelige til å finansiere privat pensjonssparing, og kunstnerne kommer ikke inn under AFP-ordningene verken i privat eller offentlig sektor. Dette er med på å opprettholde kunstnerne som fattige livet ut.

Løsning: Etablere bedre pensjonsordninger for kunstnere.

Kunstnernetverket samler 20 landsomfattende organisasjoner som representerer kunstnere i Norge. Nettverket er et forum for landets kunstnerorganisasjoner, og et sted hvor organisasjonene kan søke alliansepartnere i ulike saker. Kunstnernetverket vil konsentrere seg om kunstnerpolitikk, med spesielt fokus på kunstneres inntekts- og sosiale forhold herunder stipend, vederlag og opphavsrett.

18.2.2011

På vegne av Kunstnernetverket

Ellen Larsen, Norsk Oversetterforening

Tone Øvrebø Johannessen, Norske Dansekunstnere

Ragnar Bjerkreim, NOPA

Odd Langklopp, Musikernes fellesorganisasjon

Jan Terje Helmlı, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening